

PERMACULTUUR IN DE POLDER

Aan de vooravond van de coronapandemie verhuist Lindia van Munster met haar gezin naar het platteland van Polsbroekerdam. Terwijl de wereld tot stilstand komt, legt zij bij hun nieuwe huis een permacultuur-cottage tuin aan. "Inmiddels eten we het hele jaar rond uit eigen tuin."

Tekst: Linda van 't Land Foto's: Sietske de Vries

Lindia van Munster woont in haar jonge jaren in Italië en behoudt haar hele leven goede herinneringen aan de wijngaard waarin ze speelde. “Diep van binnen ben ik altijd blijven verlangen naar het verbouwen van mijn eigen voedsel, naar het met mijn handen wroeten in de aarde en een leven met de seizoenen.” Maar tussen droom en daad staan wetten in de weg - en praktische bezwaren. “Mijn man en ik kregen twee kinderen en kochten een huis in een nieuwbouwwijk. Landelijk wonen onder de rook van Utrecht, waar we vanwege ons werk graag in de buurt wilden blijven, leek een onhaalbare kaart. Totdat ons nieuwbouwhuis een behoorlijke overwaarde bleek te hebben en we een kavel vonden in Polsbroekerdam: een klein buurtschap in de gemeente Lopik, een paar kilometer ten zuidoosten van Oudewater.”

Oever vol bloemen

Het betreft een langgerekt perceel in de polder van zo'n 3000 vierkante meter. De voorkant van het terrein werd gebruikt als opslagterrein, aan de achterkant lag voornamelijk gras en er liepen een paar schapen. “We kregen een vergunning voor een bouwvlak op deze kavel en zochten vanuit een magazine een huis voor ons uit, dat prefab zou worden gebouwd in een fabriek. Terwijl de heipalen voor deze woning aan de voorkant van het terrein in de grond werden geslagen, begonnen wij aan de achterkant van het perceel met de aanleg van een boomgaard.”

De lente van 2020 kenmerkt zich door fantastisch weer en Lindia en haar man hebben door de lockdown ineens een zee van tijd. “Een buurman hielp ons met het knotten van de wilgen langs de sloot en het verwijderen van een 80 meter lange laurierhaag. Omdat de grond daardoor aan de slootkant helemaal open kwam te liggen, hebben we de oever ingezaaid met een inheems bloemenmengsel. Inmiddels groeien hier kattenstaarten, dotterbloemen, moerasspirea, valeriaan, gele lissen en inheemse distels. Een lust voor het oog en een feest voor vlinders en andere insecten, zeker temidden van de weilanden vol raaigras in deze polder.”

Permacultuur

Hoewel Lindia en haar man volgens eigen zeggen twee linkerhanden hadden en haar echtgenoot eigenlijk nog geen appelboom van een perenboom kon onderscheiden, beschikte Lindia wel over veel theoretische kennis. “Ik heb tijdens mijn opleiding Diermanagement veel geleerd over ecologie en ben daarnaast al jarenlang geïnteresseerd in permacultuur en ecologisch tuinieren. Nog steeds kijk ik met name in de winter avondenlang filmpjes op YouTube over deze onderwerpen en bijvoorbeeld ook over homesteading. Ik ben gefascineerd door het verlangen naar zelfredzaamheid en houd daarbij de drie ethische principes van de permacultuur in acht: zorgen voor de aarde, zorgen voor de mens en eerlijk delen.”

Dat betekent bijvoorbeeld dat Lindia met haar tuin een bijdrage wil leveren aan een grote biodiversiteit op het terrein. “Om een goede windbreker rondom ons perceel te realiseren, hebben we een haag aangelegd van verschillende struiken zoals vlier, esdoorn en hondsroos. Die laatste biedt een wirwar van takken, wat een geweldige schuilplaats is voor vogels. Ook hebben we er olijfwilg tussen gezet, die groen blijft in de winter en prachtig

materiaal levert om kransen van te maken. Ook dat is onderdeel van de permacultuur: alle planten en struiken hebben meerdere functies.”

Charles Dowding

Om het grasland om te toveren in de schitterende tuin die het nu is, heeft Lindia eerst haar auto meerdere malen volgeladen met karton vanuit een nabijgelegen winkel. “Hoe meer je spit in zware grond, hoe meer je het bodemleven verwoest. Bovendien is het zwaar en vervelend werk. Daarom heb ik ervoor gekozen om grasland met karton te bedekken. Met wilgentenen en tomatendraad hebben we organische vormen voor de borders uitgezet. Vervolgens hebben we een laag van circa 10 centimeter tuinaarde gestort op de stukken goed overlappend karton. En dan is het planten of zaaien maar! Een paar maanden later is het gras verdwenen en heb je een prachtige border met een rijk bodemleven. Ook kostentechnisch is dit een heel aantrekkelijke manier van een tuin aanleggen.”

Omdat de moestuin op een stuk grond moest komen waar veel puin in de grond zat, hebben Lindia en haar man van oude planken bakken getimmerd. “Daar hebben we vervolgens weer karton ingelegd en er tuinaarde en compost op gestort. Ik heb wat dit betreft veel geleerd van Charles Dowding, die een fervent tegenstander is van spitten in de tuin. Het werkt perfect op deze manier!”

Zones

Bij het woonhuis heeft Lindia twee grote cottageborders in een organische vorm aangelegd. “Binnen de permacultuur verdeel je je terrein in zones. Bij het huis wilde ik een explosie van biodiversiteit creëren, omdat vlinders, vogels en insecten fantastisch zijn om naar te kijken. In de zone daarachter draait alles om voedselproductie. Hier lopen onze kippen en hebben we een moestuin van circa 85 vierkante meter aangelegd. Ook is hier de zelfbenoemde prinsessenborder te vinden, die ik samen met mijn dochter heb ontworpen: een border met alleen maar roze bloemen en een prinsessenbed met prachtige spijlen. Deze border loopt diagonaal over het perceel, zodat het een windbreker is voor de gewassen in de moestuin, maar je toch de zichtlijnen naar het polderlandschap behoudt.”

Achter de moestuin liggen de klimfruitlaantjes. Hier groeien

‘Hoe meer je spit in zware grond, hoe meer je het bodemleven verwoest. Bovendien is het zwaar en vervelend werk.’

Japanse wijnbessen, bramen en frambozen tegen het gaas omhoog, terwijl op de bodem aardbeien te plukken zijn. Daarachter liggen de zogenaamde 'hot borders': borders vol oranje, gele en rode bloemen die zelfs gezien vanuit het slaapkamerraam oplichten in de zon.

Nog wat verder op het terrein ligt de geitenweide en een voedselbosje met bottelrozen en kruiden. In het voorjaar wil Lindia hier ook asperges aanplanten. Ook ligt helemaal achterin de winter-tuin, die op z'n mooist is tussen oktober en maart. Deze border beschermt de geiten tegen de gure oostenwind die dan kan waaien en is tevens een fraaie eyecatcher met spectaculaire kleuren in een tijd dat de tuin verder kleurloos oogt. "Als ik ergens van geniet op dit terrein, is het wel de wisseling van de seizoenen", vertelt Lindia. "Het is fantastisch om de tuin te zien veranderen door het jaar heen. In het voorjaar is de tuin een kraamkamer voor hazen: we ruimen de borders pas laat op, om hen de gewenste beschutting te bieden."

Wagelbrigade

Inmiddels eet het gezin van Lindia het hele jaar door uit eigen tuin. "Toen we ons eenmaal ten doel stelden een jaar lang geen groente meer te kopen, begon de uitdaging. Als half-Italiaanse ben ik namelijk niet echt gewend om geen tomaten te hebben in de winter! We zijn ons gaan verdiepen in opslaan van voedsel, met behulp van de vriezer en door in te maken, maar ook met behulp van een voedseldroger en een pressure canner. In september sta ik soms tot elf uur 's avonds in de keuken om alles te verwerken, maar dat hoort bij dit buitenleven. We zijn zeer creatief geworden met ons voedsel. In de winter hebben we nog verse radijsjes, snijbiet, veldsla, spruitjes en koolsoorten. Ook eten we eieren van onze kippen en loopeenden. Die loopeenden noemen we overigens onze wagelbrigade en ze zijn tevens een perfecte slakkenverdelger. Hier wordt niets bespoten. Volgens de permacultuurgedachte zoek je steeds weer naar een goede balans om iets wél te laten werken. In die visie heb je bijvoorbeeld geen slakkenprobleem, maar te weinig eenden."

HOMESTEADING

Lindia is gegrepen door het fenomeen 'homesteading'.

Homesteaders zijn mensen die verschillende soorten groenten en fruit verbouwen voor eigen gebruik en dieren houden om zelfvoorzienend, regionaal en milieubewust te kunnen leven. "In Nederland zijn we 85% van onze biodiversiteit kwijtgeraakt. Het stemt mij dankbaar dat wij het op onze eigen postzegel in de polder heel anders kunnen doen en hier volop genieten van bloemen, bijen, vlinders en insecten." Wil je meer weten over de permacultuur-cottagetuin van Lindia en haar homestead in de polder? Volg haar dan op Instagram: [lindia_op_t_wilgenperk](#).

Het is een belangrijke les voor Lindia geweest bij de aanleg van haar tuin: overgave. Toen de wind in het eerste voorjaar de met trots geplaatste kas volledig aan stukken blies, kreeg ze des te meer respect voor de natuur en de elementen. "Tegenslag maakt je veerkrachtig. Je moet leren respect te hebben voor de natuur. Acceptatie speelt daarin een grote rol. Ik had me bijvoorbeeld zó verheugd op kruisbessenjam, maar de struiken deden het dit seizoen niet goed. Dat zijn wijze lessen! Ik geloof heilig in de juiste planten op de juiste plek. Veel mensen hebben een beeld van hoe hun ideale tuin eruit ziet. Het is echter juist belangrijk dat je jezelf aanpast aan je terrein. Hoe ligt het ten opzichte van de wind en de zon? Welke aspecten zijn er dominant? Wat voor bodem heb je? Je moet leren observeren. Wat gebeurt er nu eigenlijk? In de permacultuur werk je met de natuur mee en maak je gebruik van natuurlijke processen. Als je je daaraan kunt overgeven, kun je prachtige resultaten bereiken. Kijk vooral naar wat er kan. En er kan altijd méér dan je denkt."